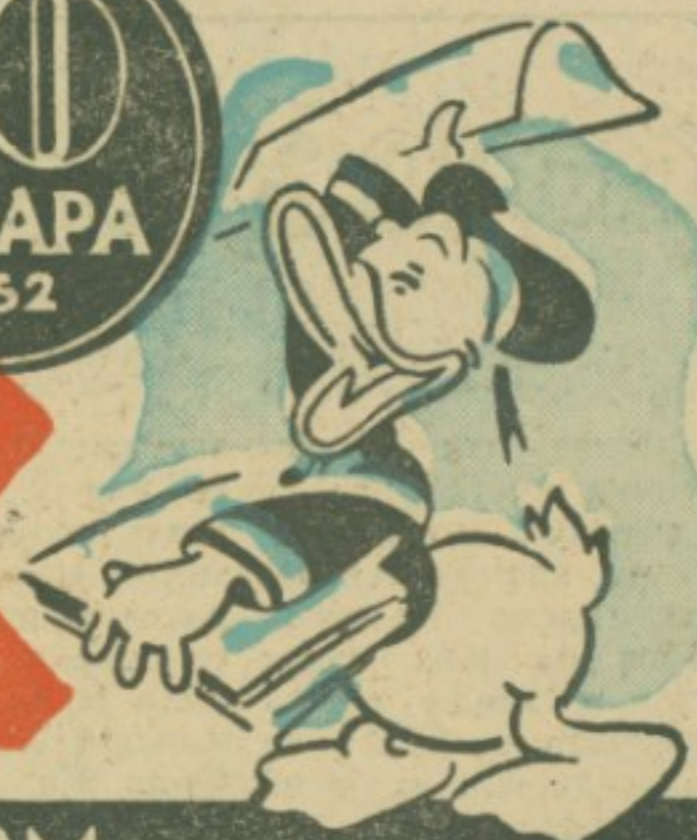

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

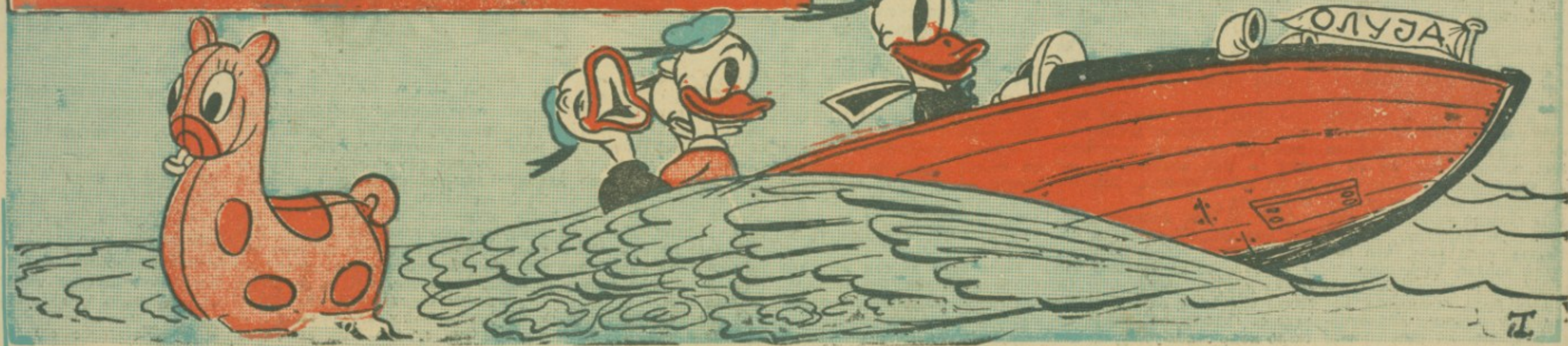
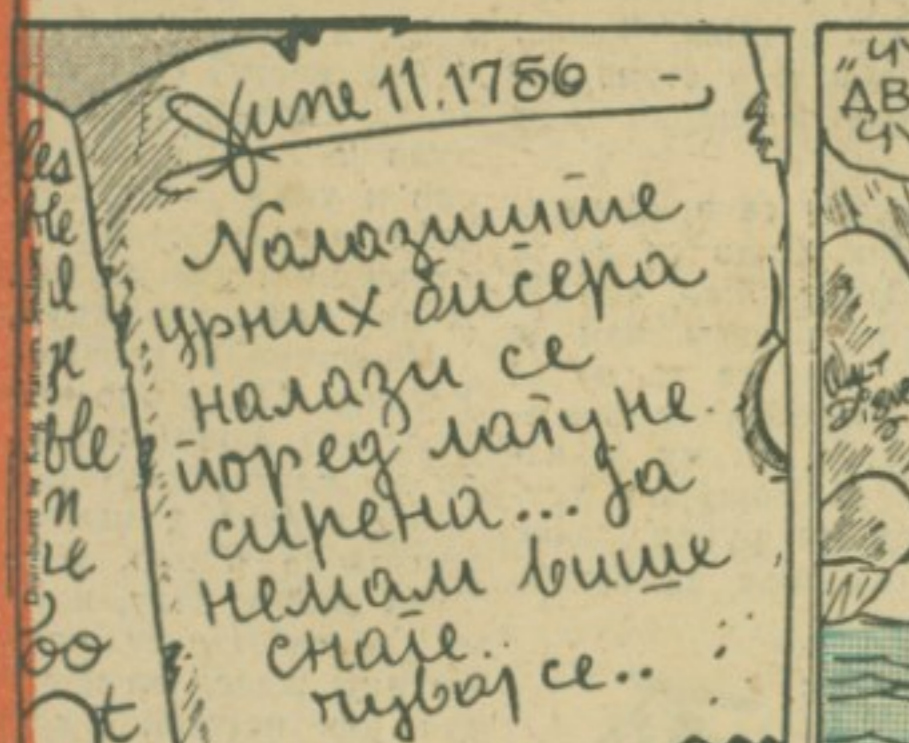
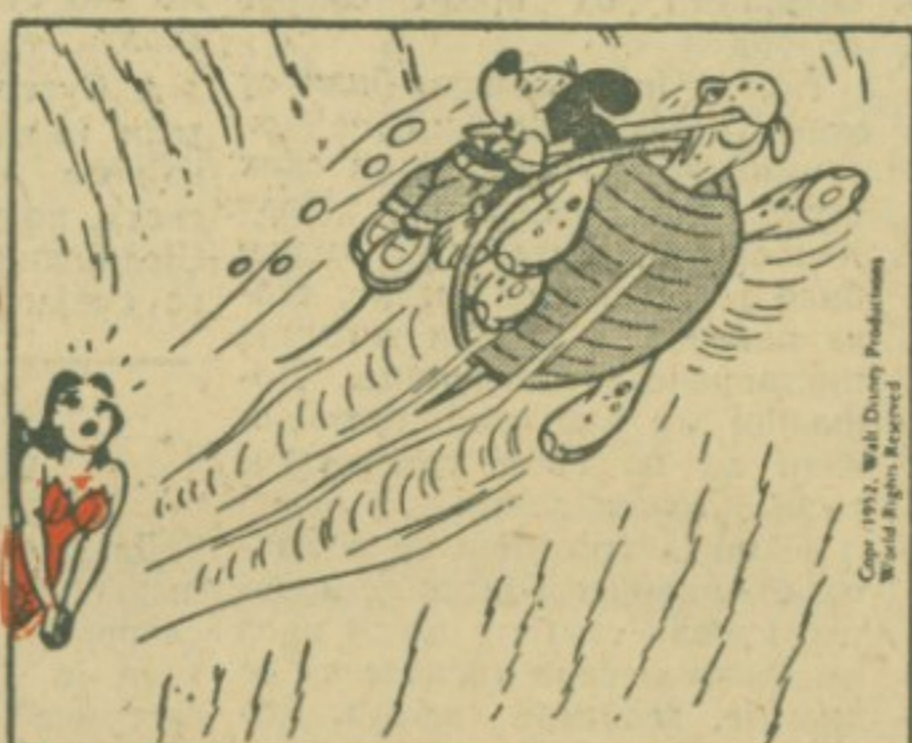
10
ДИНАРА
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVI — Број 139 — Субота, 28 август 1954

МИКИ ИШТАТА ЗА МУЛА-ЛОМ / ОПОМЕНА 29

„Како је злато лежало по улицама“

Пешнице или на којима кретале су се хиљаде људи из свих крајева Америке према Калифорнији. Многи од њих никад нису стигли у земљу својих чежњи: умирали су услед од болести и глади или их је на путу заустављала стрела каквог разбојника. Али, остали су ишли напред, не марећи за дојучерашње другове који су остајали крај пута. У Калифорнији ће постати богати, тамо злато лежи расуто по земљи. Човек треба само да се сagne и да постане богатш. Зар се није и Џејмс Вилсон Маршал само сагнуо и големим рукама покупио злата у вредности од неколико хиљада долара?

Да, прича о Џејму Маршалу и злату које је он једноставно подигао са земље била је истинита. Године 1848. Маршал, незапослени столарски и пољопривредни радник, дотао широким северноамеричким континентом док најзад, није нашао запослење у Калифорнији, на имању швајцарског досељеника Џона Сутера. Сутеров посед налазио се у сред пуне и раније необрађиване области која је у то време припадала Мексику. У тој непријатној и ненастањеној области Сутер је већ десет година стварао своје „царство“ које је, у знак сећања на стару домовину, назвао „Нова Хелвенија“. На месту где су некад биле огромне, непроходне шуме таласало се жито, зеленили пашњаци и вијугали канали које су Сутер и његови људи прокопали. Куће, житнице и воденице нишале су једна за другом. „Нова Хелвенија“ се ширила и постала све богатја.

Једног јануарског дана године 1848. стигао је у „Нову Хелвенију“ Џејмс Маршал. Сутер се обрадовао његовом доласку, јер је већ раније намеравао да подигне на своме имању једну велику стругару. Маршал, столар по занимању, дошао му је као поручник.

Стругара је била подигнута. Кад је и последњи чаво био

закупан, Маршал је отишао да се још једном прошетра крај потока који је у близини процио. Изненада, спази он како се у песку нешто сија. Он се саже и узме једну прегришт. Било је то злато. И свуда унаоколо светлуцао је жути метал. Као опчињен пуно је Маршал своје џепове све док му одело није отежало. А тада је скочио на коња и појурно Сутеровој кући да му јави да на обали потока лежи небројено благо.

Шта ће бити од његових воћњака и житних поља кад свет сазна да на Сутеровом имању има толико злата? Са свих страна поврвеле људи и у трци за златом уништиће његова поља и воћњаке, све оно што су он и његови људи створили десетогодишњим напорним радом. Знао је да ловце на злато нико ничим неће моћи задржати.

Сутралан рано најутра сакупио је Сутер све своје људе. Договорили су се да нико ни

Још исте ноћи — било је то 24 јануара — одјахали су Сутер и Маршал натраг на обалу потока, на место где данас стоји Маршалов споменик. Изнад њихових глава тиграо је пламен буктиње коју су повели, а под ногама светлуцали су жути камичици. Свуда унаоколо лежало је светило метал: на обали, на дну потока, под камењем. Било је то злато, у то није било никакве сумње, јер се грудвице нису растопиле кад их је Сутер ставио у флашице са киселином.

Замисли, стајао је Сутер и гледао у светлуцаво груме-

речи не каже о баснословном богатству и да стрпљиво чекају док Сутер не добије решење о искључивом истраживачком праву. Ипак, тајна није дуго остала тајна. Кажу да је одала једна жена. Вест да у долини реке Сакраменто злато лежи буквално у блату, раширила се брзином муње. Облетела је целу Америку, стигла до обала оба океана. Неки трговци по имену Бренан, који је држао један мали дућанчић у близини Суутеровог имања, одмах је схватио да се пред њим налази „велика прилика“. Упрегао је волове у своја највећа кола и кре-

нуо у Сан Франциско. Људима које је на путу сретало довикивао је да пожури на Сутерово имање и да на време „победу кочиће“, знао да су први заузели место и да нико други нема права да ту тражи злато.

Већ идућег јутра стигли су први ловци на злато. Толико су журили, да им ни на ум није пало да понесу храну и алат за копање. На то је Бернан и рачунао. Сву робу коју је колима довукао из Сан Франциска распродао је за трен ока. Људи су куповали не питајући за цену. А и зашто би питали? Злата је било довољно. Били су богати.

Сутер је покушао да се супротстави људима који су, не питајући никога за дозволу, стали да пристижу у „Нову Хелвенију“. Они су га, смејући се његовим претњама и његовој наивности, једноставно одгурнули. Јашили су преко његових обрађених поља, рушили ограде, улазили у његову кућу и житнице.

У потоку и у околном земљишту било је много више злата но што се у почетку веровало. За непуну седмицу људи су просто големим рукама ископали и испрали злата у вредности од преко 600.000 долара.

Но, ти први копачи били су само претходница једне огромне војске која се са свих страна стала сливати у „Нову Хелвенију“. Сутерово имање било је сасвим уништено, стока поклана, а кућа и житнице претворене у мењачнице. Дошљаци му чак нису дозвољавали да на свом сопственом имању тражи злато.

Златна грозница је захватила Америку. Где је у почетку копао стотину људи, кроз неколико месеци тискаде су се хиљаде, десетине хиљада. Доласили су одасвуд, чак и из Старог Света. Продавали су куће и имања само да би могли да плате превоз паробродом. А кад су бродови с будућим копањима злата стизали у луку Сан Франциска, редовно се догњало да заједно са њима крене према долини Сакраменто и цела бродска посада. У мају 1849. године лежало је пред калифорниским обалама више од пет стотина напуштених бродова. Преко 80.000 копаца злата било је тада у „златној земљи“. На Сутеровом имању никада су

нови насеља с кућама од ласака и таласастог лима. Многа од њих и данас још тамо стоје потсећајући на напуштене и уклете градове из бајки.

Већина копаца злата изгубили су своје богатство исто онако брзо као што су га брзо и стекли. Оно што не би изгубили на копки давали би за намирнице и алат. А злато се више није могло наћи у песку. Требало је копати, разбијати стене експлозивом, а за то ти богатши нису имали довољно новца. Напуштали су Калифорнију сиромашнији но што су у њу дошли. Злато је донело користи само неколицини: вештим трговцима и професионалним коцкарима. Златна грозница ближила се крају.

У међувремену закључена је једна од највећих купопродаја у историји: Сједињене Државе купиле су од Мексика читаву Калифорнију, и разуме се, заједно с њом и Сутеров посед. Једним потезом пера Сутер је био лишен своје имовине. Влада у Вашингтону одмах је послала у долину Сакраменто војску да заведе ред и ограничи самовољу копаца злата који су отсад могли да наставе с радом само ако су имали потребну дозволу.

А Сутер? Човек коме су отели имање и заједно с њим највеће налазиште злата на свету, поднео је тужбу против Сједињених Држава. Свет му се смејао, а врата судова за-

тварала се пред њим. Ипак, у мају 1857. догодило се чудо: судија Томпсон донео је решење у коме је стајало да је Сутер и даље једини законити власник земљишта на коме је подигнут Сан Франциско, свег злата које је ископано као и оног које се још налази у земљи, и готово читаве Калифорније. Али, та одлука остала је само на хартији, јер нико није ни помислио да Сутеру врати његово имање. Судија Томпсон једва се спасао лична. Један Сутеров син пао је као жртва разбеснелих грађана Сан Франциска, док је други потонуо заједно с лађом на којој је бежао за Европу. Двадесет година борио се Сутер за своје право обичајних прагова разних судова и министарстава. Седамнаестог јуна 1880. године нађено је његово тело на степеницама Сената у Вашингтону. Умиро је чекајући.

У долини Сакраменто и данас има много злата. Али, оно више не лежи на површини. Нега треба тражити дубоко под земљом. Године 1939. отворено је из земљине утробе злата у вредности од 50 милиона долара. Те исте године петролејски извори у Калифорнији дали су нафте за 226 милиона долара. Право злато Калифорније није више жуто, већ црно. Злато Калифорније је — нафта.

Школа за пастрмке

Да би се рибе заштитиле од пецача који су изванредно усавршили своју вештину, основана је у Америци „школа за пастрмке“. У државном рибњаку у Олену, у Мичигену, читав штаб ветеринара-психолога настоји да научи пастрмке како се спасу од човека са удичком.

Дивља пастрмка је углавном обазривија од оне одгајене у рибњаку и њу је теже упецати. Пастрмке које је човек одгајао обично не живе дуго пошто слободно заплыве по рекама и потоцима, јер се не хране са дна већ лакомо гутају и оно што виде на површини воде — а то је врло често мамаш!

У оденском рибњаку пастрмке уче да се владају као њи-

хове дивље сестре. Да би научиле да узимају храну само са дна, дневна следовања им се не бацају у воду већ упумпавају у базене кроз нарочите цеви; да би се одвикле да испливавају на површину воде, добијају јаче електричне ударе чим се приближе површини.

Како би се утврдило с каквим су успехом пастрмке „завршиле школовање“, свака пред пуштање из рибњака добија метални значку. Пецач који улови пастрмку са значком дужан је да тај метални знак пошаље њеном матичном рибњаку. На тај начин утврдиће се да ли су пастрмке добро савладале обуку.

Јунаци са „АЛБАТРОСА“

РОМАН ОД Е. КОРМА

корацима. По гласовима се могло познати да су обојица одали почаст старом вину које је чувано у стричевом подруму.

Соба Гро Болтерса била је поред моје и ја сам кроза зид могао чути како се њих двојица опраштају.

— Надам се, Гро, да ће ти ту бити угодно, — говорио је стрич.

— Дивно! Право чудо од кревета; као пространа кабина... Но, Вик Дилове, ја ћу сада ући у пристаниште и бацити денгер... Морам признати да осећам потребу за мало одмора.

Стриц је изишао, а капетан Болтерс почео је да се свлачи. Чуо сам лупу бачених чизама, лако шкрпашње кревета и убрзо се разлеже громогласно хркање.

II

Чика Вик је неколико дана био до крајности замисљен и расејан. Наша домаћица Елза вртела је главом гледајући мога стрица и била је нерасположена према капетану Болтерсу.

— Диме, овај капетан није нам донео никакво добро, — говорила ми је она простодушно. — Ето, видећеш да неће на добро изићи... Запамти моје речи.

Мени се, пак, допадао капетан Болтерс. Он ми је од првога дана био искрен пријатељ и понашао се према мени као према старом познанику. Овакво опхођење од стране јунака са Трафалгара јако је ласкало моме самољубљу, па сам

одмах устао да браним поморца и да докажем Елзи како није у праву. Зар може частан морепловац, са тако поштенним лицем, донети неку несрећу чика-Викуну нама?

Изазећи на улицу, сусрео сам капетана Болтерса. Поморац је шетао по селу, а за њим је, на пристојној даљини, ишла гомила дечака, мојих другова у игри, одушевљена појавом мог новог пријатеља.

— О, момче! — узхвати ме он за врат. — Доцкан си испловио... Хоћеш ли да мало прошеташ са старим Гроом, а?

Разуме се да сам одмах пристао. Гиме сам одмах порастао у очима својих другова, који су ме завидљиво гледали. Капетан Болтерс пријатељски ме загрли и поведе ка обали.

— Да ли би, Диме, — рече он кад смо застали поред насипа нашег малог залива, — отворено ми реци да ли би волео да се отиснеш на море?

Није било потребно да одговарам. Узбуђење које ме је захватило после овога питања био је најбољи одговор. Он је дуго гледао у моје лице и ја још никада нисам издржао тако продирући поглед.

— Диме, пријатељу, — рече он најзад некаквим свечаним тоном, — ја видим да у теби живи исти онакав жао као и у тоом стрицу. Ти ми се допаљаш и ја ћу се побринути за тебе.

Мора бити да сам изгледао страшно смејет, јер се капетан гласно насмеја, али одмах настави озбиљно:

— Диме, твој стриц ускоро

диже денгер заједно са мном. „Албатрос“, као некад у старо време, очекује нас. Разумеш ли ме, Диме? Али, ето... на лафи су све кабине заузеле. Но, био би ми потребан мали на броду. Разумеш ли, Диме?

Од узбуђења срце ми је лупало. Нисам могао говорити од неког чудног осећања које ме свег беше обузело. Ето узрока замисљености чика Вика! Он је свакако размисљао о престојем путовању и ја, сигуран сам, нисам заузимао последње место у том његовом размисљању.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

Застао сам да се приближио чика Вик. Види се да је тражио Болтерса, јер чим је нас угледао „махнуо нам је штапом. Разуме се да му ја нисам био потребан, те сам остао на месту, док му је капетан Болтерс пожурио усусрет, лавши ми руком знак којим ме опомиње да ћутим.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

— Ово је још тајна, Диме... Него, ево је и твој стриц раширно једра и пловни нам усусрет.

ЛЕГЕНДА

О постанку имена Атине

Постоје приче како су постала имена многих градова. Овде ћемо испричати и једну легенду о постанку имена Атине, главног града Грчке. По тој легенди дошло је до жучне препирке између богиње Атине и бога Посејдона. Они су се свађали око тога коме ће припасти земља Атика. Али, кад нису могли да се погоде, жишши су пред главног бога Зевса да им он пресуди.

— Атика ће припасти ономе, рекао је Зевс, ко јој поклони дар веће вредности.
— Ја јој даривам коња, најавио је Посејдон.
— А ја маслиново дрво, казала је Атина.
— Вреднији је поклон Атине, пресудио је Зевс, и њој припада Атика.

Од тога часа, како легенда каже, Атина је постала заштитница Атике, а њен главни град назван је у част богиње заштитнице — Атином.

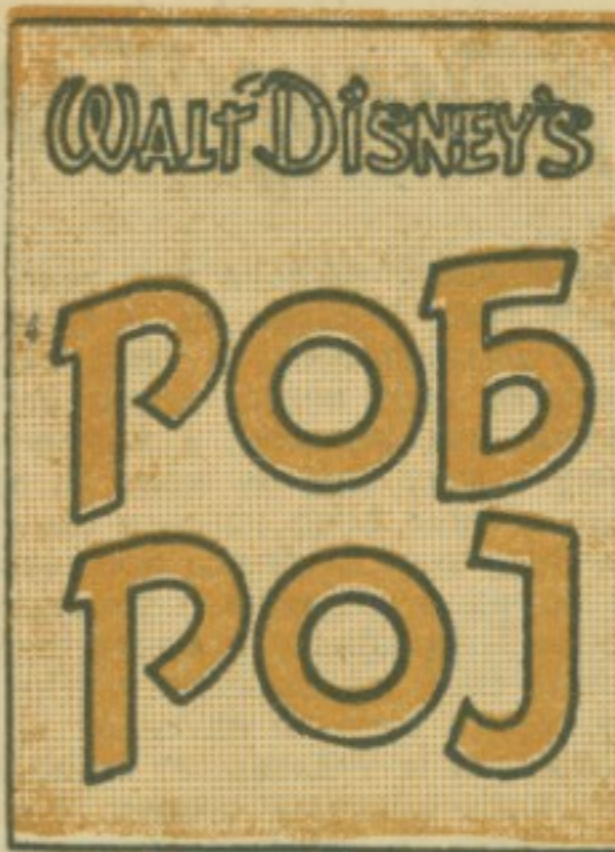
Тако прича легенда о постанку имена главног града Грчке. Ево, шта каже историја. Атина, некад престоница покрајине Атике, а сада Грчке, постојала је око 1500 до 1000 година пре наше ере, у средини плодне равнице — Долине. Том Долином теку два потока Кефис и Илис, а између њих налазе се дивни брежуљци, од којих је највиши Ликабет (277 метара). На другој страни Долине, према југозападу, избијају још два брежуљка: источни: Акропола (157 м.) и западни: Аеропаг (115 м.). Акропола је најстарији део Атине. У времену од 800 до 400 године пре наше ере у Атини су цветале индустрије керамике и уља, а у петом веку пре наше ере културни развитак у томе граду био је на врхунцу.

„Домовина земљотреса“

Крајем јула вратио се у Европу Џон Зендер, млади геолог и вођ експедиције која је посетила досад непознату долину Шангри Ла, која се налази у планинама аустралиског дела Нове Гвинеје. Уствари, он је био први Европљанин који је крочио у ту забиту и досад непознату долину. По свом повратку он је испричао шта је тамо видео, говорио о урођеницима који су веома високи и који мирно живе у плодној Долини иза непроходних планина.

Млади научник ушао је у Долину преко једног планинског седла које се налази на висини од 3000 метара. На пут је кренуо са четири наоружана човека и 20 урођеника који су носили пртљаг. Да би ушао у Долину, морао је да добије дозволу једног старијег урођеника, за кога је дохватио да је господар већег дела те Долине. Урођеник је рекао Зендеру да је њихова Долина „домовина земљотреса“. Са својим људима Зендер је преноћио на улазу у Долину и заиста те ноћи сви су осетили јачи земљотрес. Идућег јутра урођеници су дозволили улазак у њихову Долину и објаснили да је те ноћи „земља говорила“. После три дана хода од базе експедиције је стигла у Долину и Зендер је утврдио да урођеници не знају за гвожђе, а да су им секире од камена главно оружје и оруђе.

— Урођеници су били према нама пријатељски расположени и давали су утисак као да се радују што нас виде, рекао је на крају Зендер. Становници Долине Шангри Ла не живе у селима. Свака породица живи у својој кући која је усамљена, подигнута је на њивама и окружена баштама. Они су нам рекли да пре тога нису видели беле људе нити су чули за њих.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

ШТА ЈЕ ДНЕВНИК

Од поезије до научне прозе, заправо до стројних наука у којима нема поетских елемената и за њих би се могло рећи да су чиста проза, постоје књижевне врсте у којима има местичко мање или више поезије. Те књижевне врсте не спадају у лирику, еп или драму. То су: путопис, дневник, писмо, посланица и дидактичка књижевност.

Писац дневника уноси у своје дело по реду, најпре за личне потребе и сећања, своје свакодневне утиске, размишљања и осећања. Дневник је заправо један спољни облик, а у њему се често крије читав роман. У дневник писца уноси нешто из личног живота, а нешто из средине у којој живи. Лепоту дневника чини она разнолика расположења, јер човек није увек једнако расположен, те му ствари не изгледају увек исте, па због тога писац сваки дан унесе у дневник увек нешто ново.

Дневник је нека подврта аутобиографије и мемоара и може писцу историје бити од веома велике користи, јер се

у дневнику налазе савремени записи о ономе што се из дана у дан догађа. Осим тога добар дневник користи историчару и због тога што обазрив писац дневника мање говори о себи, а више о догађајима који имају општи интерес. Не треба сметнути с ума да и дневник у коме се налази претежно лична нота може бити веома цењен.

Овде ћемо навести неколико примера из дневника нашег старог писца Милана Б. Милићевића:

„Јула 17, 1862. — Изгледи су за рат. Енглеска снажно заступа Турке, а друге силе, осем Аустрије, све су за нас.

Аустрија је, својим путем, упитала граничарске војне команде за расположење војске и народа према српској ствари и, веле од свију је добила одговоре: да је опште одушевљење за нас.

Јула 26, 1862. — Знам да смо ми, у Министарству Просвете, одвојили сваки од своје плате, и то: Љ. П. Ненадовић од 1000 талира плате 400 талира; ја од 650 — 150 талира; Сретеновић од 600 — 100; Новоковић од 500 — 50 талира, докле год се мир не утврди.

Августа 22, 1862. — Велика војна маневра на Врачару. Кнез Михаило седи на коњу богату, у униформи кавалериског пуковника. Војска пролази поред њега. Уз Кнеза стоје консули Влангалија, руски; Сковасо, талијански, и Лонгворт, енглески. Министри и света небројана множина...

Августа 26, 1862. — Шездесет хиљада пушка дошло је на границу влашку. Власи се нешто устезу проустетити их!

Септембра 1, 1862. — Татари и Петко Михаиловић стигли из Париграда. Војскарањани се журно питају, што ли је донео: рат или мир?

Можда нисте ово знали...

Свако живо биће мора да се снабдева водом. А где се снабдевају водом морске птице, које често данима лете за бродовима по бескрајној пучини? Ово питање нарочито постављају путници који путују преко океана кад гледају малену и лакокрилу морску ласту која слеће и узлеће изнад мора, стотине миља далеко од обале.

Одговор на ово питање је једноставан и — помало необичан. Све морске птице не пију обичну воду. Такве морске птице пију слану воду и њоме су задовољне. Јер, оне не подносе изворску, као што ми не подносимо морску воду.

Постоји једна врста морских ракова који, кад огладне, хватају полипа, и док пливају држе га изнад себе у води. Полип се отима и на све стране бацака пипке све док не шћипи нешто за јело. Међутим, пре но што стигне да то што је ухватио стави у чељуст, рак му отме и сам поједе. Затим опет уздигне полипа изнад себе да му прибави нову порцију јела. Тако се то понавља све док се рак не засити.

Један камелеон, који је дуг свега 18 сантиметара, у стању је да не мичући се с места улови мушицу, која је од њега удаљена 30 сантиметара. Камелеон то успева помоћу зника који је за 12 сантиметара дужи од њега самог. Бр-

КАКО ЈЕ ПОСТАЛА РЕЧ ПОРТА?

Реч капија (турски капу, капи) значи врата. Турци су овом речи означавају султанов двор, односно палату великог везира. Према томе су у Европи, по талијанском преводу те речи, називали турску владу — отоманском Порт-ом.

ЛАЈДЕНСКА БОЦА

Лајденска боца је стаклени суд облепљен изнутра и споља до извесне висине калајним листовима (станиолом). Лајденска боца служи за скупљање и појачавање електрицитета. Њу је пронашао Еу-неј из Лајдена и Клајст из Камина, па се назива и Клајстовом боцом.

МЕНТОЛ

Ментол је главни састојак нане и служи као лек против главобоље, катара, а и као средство за освежавање.

РАБАРБАРА

Рабарбара (рабарбер, равед, ревен) је дуговечна биљка која расте у Средњој Азији. Корен јој је дебео и сочан, а жу те је боје. Употребљава се у медицини. Сама биљка рабарбара служи као украс. Осим тога биљка се гаји због месна те и сочне дршке листа, сладу њавонаксела укуса. У Јужној и Средњој Европи служи као поврће.

АЕРОФОН

Аерофон је инструмент који је пронашао амерички научник Едисон. Помоћу аерофона људски глас може да се преноси и чује на даљини од шест до девет километара.

Релеф и барелеф

Релеф је испупчен пластичан лик израђен на равни површини у дрвету, камену или металу. Уствари, то је врста вајарске уметности код које фигуре не стоје слободно у простору, него су везане за површину. У фигуративном смислу реч релеф значи: истицање, значај, сјај, углед и томе слично. Кад се каже да

једној ствари треба дати релеф или релефно је приказати, онда то значи да ту ствар треба приказати тако да пада у очи, да буде у пуној светлости, нарочито наглашена итд.

Барелеф је плићи, слабије испупчени вајарски рад на равни површини.

ПОТОМЦИ СИЈУКСА

Онај ко данашње Индијанце замишља онако како су описани у „Кожној чарупи“ и другим сличним књигама, грдно би се разочарао кад би их угледао у природи. У Сједињеним Америчким Државама они су се потпуно изменили и примили обичаје и начин живота белана. Али, у далеким и неприступачним пределима Канаде још су се задржала племена црвенокожаца Сијукс, Кри и још неких, чији припадници живе само од лова, а станују под шаторима. Њих је модерна цивилизација мало изменила, па су задржали многе прастаре обичаје, игре и — начин живота.

Некад су та племена била нарочито ратоборна и опасна, а њихови ратници важни су као извршни јахачи. Иако још живе у дивљини, они су се смирили и плодове свог рада — крзна удовљених звери — продају набављачима великих трговачких предузећа.

О њима и њиховим разним обичајима писали су канадски научници који су их недавно посетили. Многи од тих обичаја које су они забележили веома су стари, након су се до данас одржали.

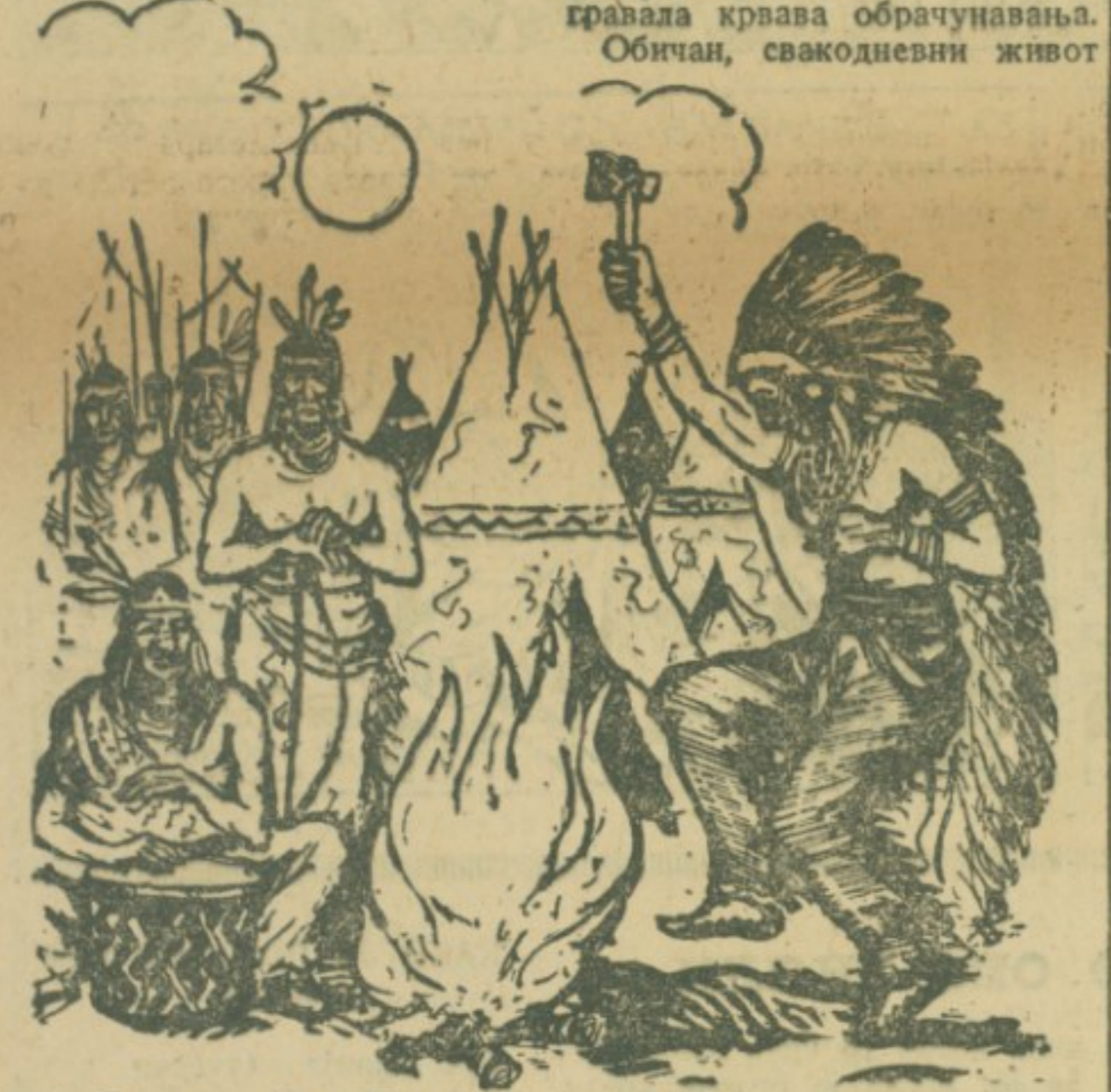
Кад, на пример, Индијанац жели да уђе у шатор свог поглавице, он то никад не чини док је поглавичина жена унутра. Тек пошто она изиђе, посетилац може да уђе. Ако се жена поглавице не појави, то је знак да посета није пожељна, а ући упркос томе значило би тешко прекршити правила понашања. Кад поглавичина жена изиђе из шатора, она не поздравља посетиоца нити га позива да уђе, па чак га и не погледа, али тај човек зна да тада може ући.

тог примитивног купатила на баца преко скелета од брезових грана крзна и њебад, тако да остане само један мали отвор при дну те набрзину начињене колибе. Кроз њега се у купатило убацује усипано камење које је било на ватри. Помоћу шаше и траве купачи га догурају у рупу напред колибе. Тад преко њега сипају воду и пара зачас испуни читав простор. После навесног времена купачи, црвени као ракови, излећу напоље и ваљају се по трви да би се осушили. Обично се пре купања попуши и „дула мира“.

Приликом селидбе с места на место, ти Индијанци и сад још преносе ствари на двема укрштеним моткама које су једним крајем везане за коња, а другим се вуку по земљи. На њих се товари сва имовина, деца, старци, болесници и изнемогли.

С времена на време Сијукс и Кри Индијанци приређују и ратничке игре. Тад се окупају готово сви припадници племена, па чак и они који веома далеко живе. Место на коме ће се играти окружи се запреним колама од којих се на чини простран четвороугао. Насред тог простора ограђеног колима наложи се огромна ватра. За време игре коју изводе пробрани ратници, одређени мушкарци ударају у бубње. Поголавица и његови доглавници прате игру са почасног места.

Раније је била нарочито омиљена игра посвећена Сунцу, које Индијанци сматрају праузроком свих ствари. Та игра трајала је данима и ноћима и била је једна од најлепших и најживописнијих, али су је канадске власти забраниле, јер су се веома често у току те светковине одигравала крвава обрачунавања. Обичан, свакодневни живот

И Сијукс и Кри Индијанци веома су чисти. Они нарочито воле купање у пари. Њихово посебно покретно „парно купатило“ начињено је од брезових грана и има облик купе. Велико је таман толико да се у њега могу увући два-три Индијанца, али само кад чучну!

Насред пода „купатила“ ископа се рупа око које се набацива шаша и свеже покошена трава. То је, уз шафол пун воде, све што је купачима потребно.

Пред „купатилом“ гори огромна ватра, а поред ње су настала њебад и крзна. Кад купачи уђу у „амам“, момак

тих Индијанаца, готово је истоветан са животом њихових древних предака, јер се састоји из лова. Само, данас и Индијанци лове пушком, а не стрелом и луком и не користе сва крзна за своје потребе већ га и продају и трампе...

ИГООВА ГРЕШКА

У једној Игоовој збирци песама може се наћи овај стих: „Свеж мирис који се дизао из бокора чапљена...“ Међутим, према ботаници чапљен, биљка из фамилије лилијаца, не расте у бокорима и уопште не мирише.

Срећан тренутак

На први поглед проналазак изгледа као дело једног тренутка, али није тако. Уствари, он је плод дугог, напорног рада и размисљања, а онај такозвани судбоносни тренутак није ништа друго него варница која крунине рад успехом, а у машини проналазача створи јасну слику о делу које он жели да оствари.

Има хиљаде примера, а овде ћемо навести само један. Самуел Броун био је инжењер који се бавио пројектовањем мостова. Једнога дана он је седео код куће и узалудно правно нацрте моста преко реке Твид. Мисли о мосту нису биле јасне и нису могле да добију свој лик на хартији. Преморен, Броун је отишао у башту где се извадио на траву крај једнога жбуна. „Бабје лето“ владало је увелико, па се по жбуњу на све стране светлила паучина обасјана сунцем. Гледајући изнад себе у плаво небо, Броун је наједном скочно озарен од среће. Јасно је видео између грана мост од паучине који је треперио на поветарцу, а који није могао да га прекине. Задубио се у ову чудесну појаву природе и у његовој машини брзо су почеле да се нити паучине претварају у челичне ланце, а танке гране жбуна у гранитне стене, ктисуре и бетонске стубове. Почетак — оно најтеже у сваком стваралаштву — био је пронађен. Броун се одмах вратио у своју собу за рад, нацртао над хартије и страшно почео да црта. Време је одмицало у грозничавом раду и једног дана Броун се по-

јавио и дао свету плод својих дугих напора: почео је да гради такозване висеће мостове, за које нису били потребни ступови и компликовани стубови.

Пословица каже да случај награђује само оне који заслужују, а познато је да су заслужни само они који нетрпски раде.

Једна стара наредба

Године 1481 у Француској је издата наредба којом се забрањивала продаја рђавих намирница. У тој наредби биле су набројане и казне одређене за несавесне продавце. Неколико „параграфа“ из те наредбе јасно показују како су се људи 15 века борили против оних који су покушавали да продају рђаву и опасну робу.

„Сви они који буду продавали млеко помешано с водом били ухваћени. У грло ће им се ставити левак и кроз њега сипати речено млеко све докле док берберин — берберин су у то време били и нека врста лекара — не буде рекао да осећате не може више прогутати млека без опасности по живот.“

Ни особе које су продавале покварена јаја нису боље пролазиле.

„Сваки човек који буде продавао покварена или смрдљива јаја биће ухваћен и везан за срамни стуб. Помешута јаја биће раздвојена лени која ће журшати на кривца и јаја му бацати у лице.“

А ево каква је судбина чекала продавце рђавог масла.

„Сваки човек који буде продавао масло у коме има каменчића или чега другог биће привезан за срамни стуб. Затим ће му речено масло бити грубим покретом стављено на главу и остављено на њој све док га сунце потпуно не испости. Мали пси биће пуштени да га лижу, док ће га народ обаспати погрдама волећи рачуна да притом не увреди свештњег или краља.“

Чудан кинески барометар

Крај обала кинеске реке Пехои, баш при самом њеном ушћу у море, стоје разбацане многе рибарске кућице. У дворштима око тих кућа могу се — ако је веровати неким путницима који тврде да су то видели својим очима — међу осталим домаћим животињама наћи припитомљени и савим одомашени змијски пареви. Те иновске боа-змије живе у најбољој слози са псима, мачкама и децом. И док се рибари и њихове породице задовољавају пиринчом и јечмом, за змије се увек мора наћи крвава пољска или шумска животињина.

Кад рибари полазе у лов, припитомљени змијски парим је редован пратилац. Склупчан, он мирно лежи на дну барке и данима не учини ни најмањи покрет. Понега се, после вишедневних крстарења морем, рибари враћају кућама и у рукама износе на обалу свог успаваног пратиоца. Али, често се догоди да змијски цар изненада подигне главу, исклизне из барке и залупа према обали. Рибари тад журно извлаче мреже и свом снагом почињу да веслају натраг. Јер, бекство змијског цара из барке сигуран је знак да се спрема непогода и да сваког тренутка море може почети да бесни.

ЕСКИМИ И КОЊИ

Откд су се први истраживачи Гренланда у поларној области Северне Америке вратили са својих путовања, не мину ниједна година а да се у свету не објави бар један путопис о тим, вечним снегом покривеним крајевима у којима живе Ескимии који себе називају једноставним именом Инуит — што на њиховом језику значи људи. Сваки путник-истраживач открије понеку нову, занимљиву и нама још непознату прту њиховог карактера. Тако смо навикли да истраживачи одлазе у домовину Ескимии и да нам по својој повратку причају о њима.

Али, ретко је ко од нас чуо причу о доживљајима једне групе Ескимии која је, с једним данским истраживачем који им је постао пријатељ, први пут напустила свој Далеки Север и пошла да „открива“ Европу, тачније речено Данску.

Дански истраживач нестрпљиво је очекивао да види каква ће утисак учинити на њих високе, вишеспратне куће, железнице, аутомобили и остале тековине технике. Ескимии су се дивили свему, до душе доста уздржано, јер они никад не показују своја осећања сувише јавно.

Међутим, кад су једном шетали улицама са својим пријатељем, догодило се нешто необично. Изненада, почели су одушевљено да говоре и да пљескају рукама, а затим да вичу. У први мах Данац није могао да схвати шта их је толико изненадило и одушевљило. А кад је сазнао, његовом чуђењу није било краја. Наиме, Ескимии су угледали кола у која је био упрегнут коњ. А пошто у областима северног Пола нема уопште коња, они су били убеђени да је то огроман пас. Дивили су се његовом расту, а нарочито његовом дугом репу. Сви напори њиховог пријатеља да их убеди да није пас остали су без успеха.

Као и њихови пси, и ова животиња вуче кола. Дакле, то је пас. Додуше огроман, али ипак пас. И било би добро кад би и њихови пси били толико велики и јаки.

Ескимии су се вратили својим кућама убеђени да у земљи њиховог пријатеља живе необично велики пси. Замислите само причу коју су они по свом повратку причали рођацима и суселима, о великим псима с грдним реповима, које су видели на свом путовању.

Шешко је веровати...

Научници тврде да је просечан век данашњих људи много дужи но што је био век наших ближих и даљих предака. Ми им потпуно верујемо, јер они своје тврђење доказују статистиком, али...

Ако вам случајно дође у руке „Етрен историк“, један стари француски алманах из 1853 године, у њему ћете наћи испричан следећи догађај:

„Једног дана срео је велики Ливколин неког старца који је тако горко плакао да су му се сузе сливале у дугу, седу браду. Ливколин се зауставио и запито га зашто плаче и да ли му он нечим може помоћи. Седи старац одговорио је кроз сузе да плаче због тога што је добио батине од свог оца.“

У „Алманаху стогодишњака“, који је 1773 године издао париски књижевник Нотен, може се наћи ова прича:

„Тринаестог јула 1554 године сrete кардинал Арманак једног старца од 81 године, чије је лице било окупано сузама. Старац му је испричао да га је баш малочас истукао његов отац који има 113 година. Кардинал, заинтересован стар-

чевом причом, потражио је његовог оца и запито га зашто је тукао свог сина.

— Заслужно је казну, — одговорио је овај. — Замислите само: то дерните није поздравило мог оца, ту честиту старицу, који има 143 године.“

Ако сте читали Игоово дело

„Грофови кастелани“ вероватно се сећате оне сцене у којој се старшина једне породице, чији чланови сви дуго живе, обраћа свом деведесетогодишњем „детету“ овим речима: „Пути ти, младићу!“

Тешко је веровати у истинитост ових прича. Али, тако пише у старим алманасима...

ПРИЧА

МАЈКУ МИЛЕУ

КОЈИ СЕ ОДМЕНИУО У ХАЈДУКЕ

ОД ВОЛТА ДИЗНИЈА

ТО ШТО МОЖЕШ ДАНАС, НЕ ОСТАВЉАЈ ЗА СУТРА! ГДЕ, МАМИЦЕ НЕМА! ТО ЈЕ ДОБАР ЗНАК...

ЗАШТО САД ДА ИДЕМ? ЧЕКАЈУ ДО СУТРА... У ШУМИ ЈЕ САДА ИСУВИШЕ МРАК!

СТАВАМА И БОГАЗИМА ПО „РЕДУ ВОЈЊЕ“ ИЗ 1787 ГОДИНЕ

А кад пређете код Београда у Турску, онда се пут даље више не рачуна у миљама него по камилама. То је као нека камиља миља, и нека вас не збуњује. Од Београда до Пете код Цариграда, где су смештена европска поштанска кола, има 204 камиљих миља. А камиља миља је онолики пут колико може камила да превали за један сат“.

Тако стоји у једном „Реду војње“ који је године 1787 штампан у Бечу, а важио је за све дилижансе и сва поштанска кола у аустријској царевини. Сам Беч био је директно повезан са свим главним местима у царевини. Једна од најважнијих линија повезивала га је преко Пеште, Осјека и Петроварадина са Земуном, најистакнутијим граничним местом у држави.

Курирска пошта из Беча за Цариград ишла је преко Земуна, два пута месечно. Лака поштанска кола јурила су тада „као стрела“. На успутним станицама брзо су мењани коњи, а црвене и жуте заставе на колима означавале су да у њима седи дипломатски курир и да му нико не сме препречити пут. С времена на време поштански помоћник дувао је у рог, нарочито на улазу у села и варошце, и на тај знак све живо склањало

је пратио одред хусара. То до сада није био обичај и свет је дуго гледао за овом пратњом и махао главом. Говорило се да се спрема рат с Турском. Срем је већ био пун избеглица из Србије и свуда су се спремали и вежбали „фрајкори“, које је скупио официр Михаљевић. Кад је „штафета“ (и тако се још називала курирска пошта) ушла у петроварадинску тврђаву, изишао је пред курира сам главнокомандујући генерал. Говорили су нешто поверљиво. Курир се задржао сасвим кратко у тврђави. Ово је био последњи курир кога је аустријски двор слао свом претставнику код Високе Порте. Носио је шифровану објаву рата турској царевини. У Бановцима је хусарска пратња напустила курира. Требало је да уђе у Земун да не би изазвао никакаву нарочиту пажњу. Отсео је у гостионици „Код белог медведа“ и тек кад се одморио јавио се пограничном команданту. Био је четвртак. Дилижанса пуна безбрижних путника кренула је на своју бечку линију. То је задуго била последња дилижанса која је кренула из Земуна. На ратном подручју обустављен је сав цивили саобраћај, а бечка путничка линија скраћена је до Петроварадина.

„А кад си већ ушао у Турску, од Београда до Ниша водиле те пут кроз густу шуму. На колима не може да се путује него само на коњима, али их треба штедети, јер су станице врло удаљене. Потру

је наређено да одмах напусти Београд. После покушаја да се у зиму 1787 на превалу заузме Београд, Турци су били неверовљиви према сваком странцу.

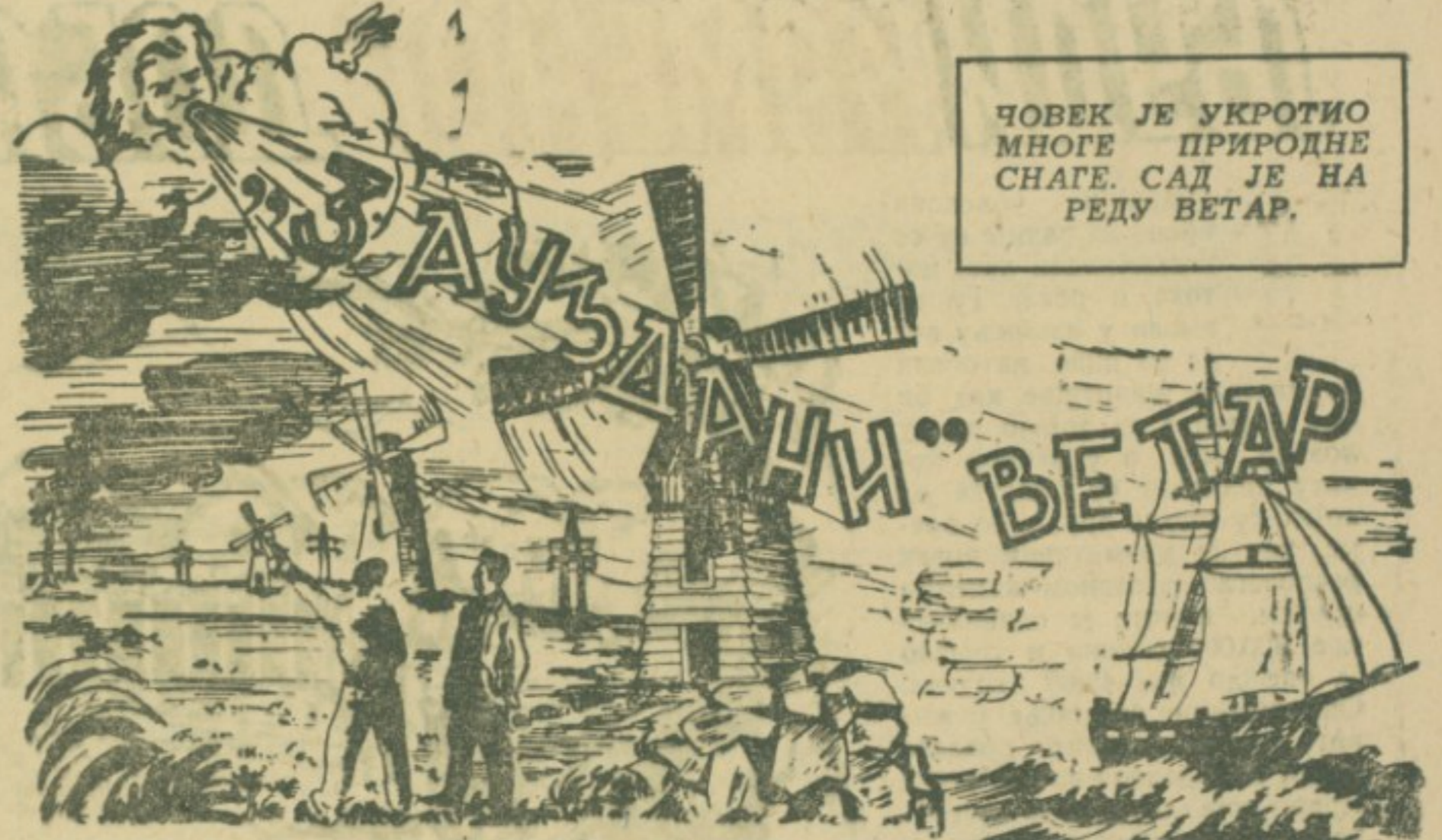
„Свуд је у ваздуху мирисао рат, писао је он доцније у свом извештају, и што сам дубље улазио у Србију, могао сам да се у то уверим на сваком кораку“.

Села око Београда сасвим су опустела, она ближе цариградском друму претворена су у згариште. Њиве, на којима су се таласала жита, остале су без господара, а густе шуме језиво су претиле својом дубоком и мрачном тишином. Када је у Паланки хтео да замени коња, нису му дали. „Коњи се чувају за турске ратнике“ — рекли су му. После кратког одмора и заложивши само нешто буџаве проје, морао је да крене даље према Морави. За цело време пута његови пратници нису с њим ни реч проговорили. Ноћили би заједно у каквој напуштеној колиби, страхујући појединачно од сваког шумња, а дану су настојали да се само што пре извуку из густих шума и чинило им се да им никада неће бити краја. Курир није могао да промени коње ни на једној успутној станици.

Пролазили су кроз шуму поред Сталаћа. У близини чули су се бучни брзаци Мораве. Тада је одјекнуо пуцањ. Један од пратилаца сручио се с коња, а други се нашао у трк. Но убрзо му се коњ заплео у густо грање и стао. Из жбуна је изишло неколико наоружаних људи. Престрашен курир стајало је понављао само једну реч: „Песар, песар“ — и показивао на себе и на свог преосталог пратиоца. Видели да на њему нису турске хаљине и разумевши

ону реч, — „горски људи“ — пусти га и опет се повуку у шесте. Он и његов пратилац наставе пут, гонећи без даха своје преморене коње. Седам дана после поласка из Београда стигли су у Ниш и коначно изишли из огромне шуме која им је задавала толико страха.

Од Ниша до Дринопоља курир је путовао брже и могао је по станицама да мења коње. Али кад је стигао у Дринопоље, није му преостало ништа друго него да унајми једног камилара и да истинском камилом продужи до Цариграда, у који је стигао двадесети дан по свом поласку из Беча. О путовању овог последњег царског курира пред аустријско-турски рат изишао је опис у „Бечким новинама“ године 1789. „И ниједан „Ред војње“ не може да предвиди све оно што се човеку може да деси у земљи где се миље мере камиљим ходом“ — завршава тај чланак.

ЧОВЕК ЈЕ УКРОТИО МНОГЕ ПРИРОДНЕ СНАГЕ. САД ЈЕ НА РЕДУ ВЕТАР.

непоуздан и несталан као ветар“. Упоређење и лепо и тачно. Али, тачно само онда, ако га употребимо мислећи на ветрове који дувају код нас, у Европи, и у осталим настањеним деловима света. Да на Антарктику има становника, они би могли, говорећи о некоем ко је постојао и на кога се човек може ослонити, мирно да кажу: „Сталац и поуздан као ветар“. Јер, тамо ветар непрестано дува пуних седам месеци, и то брзином од 45 миља на час.

Па ипак, мада се човек не може поуздати у ветар, не смемо заборавити да је снага ветра одиграла велику улогу у историји човечанства. Столећима су се бродови могли кретати само, ако је нестални и превртљиви Бог, бог ветра и буре, напињао њихова бела једра.

Људи су чак покушавали да уместо коња „упрегну“ ветар. Пре три века неки домишљати Холанђани поставили је на своје каруце јарбол и на њега раззепе једро. Каруце су се, на велико чуђење и дивљење његових суграђана, кретале великом брзином, брже но да их вуче какав вранац. Но, чим би ветар престао да дува, оне би стаје и проналазач би морао да настави пут пешине, а поскад, што је било још непријатније, чак и да гура своја кола.

Мада нашим претима није успело да „зауздају“ ветар и да га „упрегну“ у своја сувоzemна превозна средства, они су ипак имали велике користи од њега. Ветар је вредно покретао њихове ветрењаче и млео им жито. Холанђани су уз помоћ ветра отели своју земљу од мора. Пумпама које су покретале ветрењаче они су исушили читаве пределе и претворили их у оранице, градине и баште. С друге стране, у многим земљама снага ветра покрене пумпе које црпу воду из река и потока за наводњавање земљишта.

Иако несталан, ветар се може користити за обављање многих послова, нарочито оних који нису свакодневни. За два ветровита дана човек може у својој ветрењачи да измеле толико жита колико му је потребно за неколико месеци, а за један дан да напуни цистерну из које ће бар једну седмицу моћи да залива своје баште.

Човек је укротио многе природне снаге. Због тога није чудо што жели да „заузда“ и ветар и да га натера на послушност. Смела и неостарљива замисао, домислићете. На први поглед, занаста, изгледа тако. Јер, човек не може да натера ветар да стално дува, не може да му одреди правац и јачину. Али, човек може да створи ветар. Ветар који ће увек дувати истом снагом у истом правцу. Не, то неће бити ветрови које ми знамо и који дувају

са севера на југ, или са истока на запад, јер то није ни остварљиво. Али, користећи тенденцију тоглог ваздуха да се диже увис, може се створити „усправни ветар“, ветар који ће дувати одоздо навише.

Француски физичар Бернар Дибо већ има израђен план о стварању вертикалног ветра. Да би се створио јак „усправан“ ветар потребно је имати равну и топлу пустињу изнад које је небо већим делом године без облака и у њеној близини високе планине с готово вертикалним литицама. Идеалне услове за остварење свог плана, то јест и тоглу пустињу и околите планине, Дибо је нашао у Северној Африци, у подножју планине Атласа.

Ако се за место подизања уређаја који ће стварати „вертикалан ветар“ изабере подножје планине високе 2000 метара, разлика у температури између пустињског и планинског ваздуха биће сасвим довољна за остварење ове замисли. Наиме, на висини од 2000 метара температура ваздуха креће се између минус 1 и плус 4 степена, док је изнад равне пустиње између 37 и 43 степена. У обичним приликама ваздух између површине пустиње и планинског врха лежи у слојевима који полако прелазе један у други. Али, ако се топло пустињском ваздуху начини слободан пролаз према планинском врху, он ће појурити навише брзином каквом не дува ни најстрашнији торнадо. Тај слободан пролаз требало би да буде по Дибоовом плану сличан фабричком дим-

њаку постављеном на стубове и који би имао пречник од девет до десет метара. У том „димњаку“ топи пустињски ваздух кретао би се нагоре брзином од око 55 метара у секунди. На врху „димњака“ налазила би се турбина коју би покретао овај вештачки оркан а на врху планине била би изграђена централа у којој би се помоћу ње стварало електрична енергија. То би, дакле, била „ветроцентрала“, која би снабдевала електричном енергијом Северну Африку у којој се иначе осећа велика несталнина у погономском материјалу.

Док се у француским научним круговима још воде дискусије о Дибоовом плану, мали немачки град Залах, која лежи недалеко од Штутгарта, већ је обезбедио материјална средства за подизање „ветроцентрале“. План за њену изградњу дело је инжењера Хермана Хонефа. Додуше, његова „ветроцентрала“ разликује се од Дибоове, јер ће његове генераторе покретати снага цинковских ветрењача чија ће се крила надизати на висини од пет стотина метара. Становници Залаха јврсто верује да ће њихова „ветроцентрала“ убрзо заменити малу градску термоцентралу за коју они немају увек довољно угља. И кад њихове станове почне да „осветљава“ ветар, они ће свакако из свог говора избицити изреку: „Непоуздан и несталан као ветар“.

КАД ПРИРОДА ПОГРЕШИ

И природа понекад погрешни, и због те њене пометње дођу на свет наказе. Кад се два зачетка у свом развиту не раздвоје један од другог, тада се уместо два бића развија само једно, али са две главе.

Живот двоглавог бића доста је сложен, пошто је свака од глава у стању да контролише само ноге на својој страни. Дешава се зато да леви пар ногу понекад корача напред, а десни назад, те корњача не одмиче с места. Мада животиња има крвоток и још неке органе заједничке, други су већином раздвојени.

У њујоршком зоолошком врту једна змија имала је једно тело из кога су израсла два врата дугачка по пет сантимера, са по једном главом на сваком од њих. Ова двоглава змија имала је два дужиња и два једњака, али само један желудац. При храњењу, главе су се огорчено бориле за сваки комад, па су им, ради си-

гурности, између глава морали ставити заклон од картона.

Најдраматичнији догађај из живота двоглавих бића забележио је природњак Фиц-Симон у врту змија у Порт Елизабету. Тамо је једној змији отворници, из чијег су се тела развала два дуга врата са по једном главом на сваком, давана за оброк по једна жаба на главу. Пошто би нахранити животињу, чувар би је остављао да „отпочине“. Једног јутра имао је шта да види: једна глава прогутала је ону другу све до равне врата. Срећом, прогутана глава још није била мртва, па ју је чувар ослободио и „лаком“ масажом повратио у живот. Но, од тог времена заједнички живот постао је немогућ — прогутана глава није могла да опрости својој „близнакињи“. Једног јутра двоглава змија нађена је мртва: међусобни отровни у једи њених двеју глава окончали су јој живот.

се с пута. Лети би то био само огроман и дуг облак прашине, који је у себи крио и кола и коње; зими је прскало блато на све стране и делало се за тарабе и зидове кућа.

Од Осјека је скретао поштански пут за Вуковар, одакле за Илок, затим преко Черевина у Петроварадин. Преко Фрушке Горе на неколико места мењани су коњи. Кад би поштанска кола или дилижанс долазили из Земуна, увек би се подуже због одмора задржавали у Карловцима. Путничка линија од Беча до Земуна преко Пеште износила је 105 немачких миља и дилижансом се прелазила за седам дана. Курирска пошта превлаћивала је тај пут за четири дана.

Било је то почетком лета године 1788. Преко прашних сремских друмова јурила су лака поштанска кола. По заставицама које су вихориле на њима видели се да возе „царског човека“, курира који путује све до Цариграда. Кола

ди се да у Београду добијеш уредне исправе, а нарочито дознаку за коње. Од Београда до Ниша има 70 камиљих миља, а само четири станице: Хасанпашина Паланка, Газ на реци Морави, Јагодица, Сталаћ. Од Дринопоља до Цариграда нема никаквих станица. И ако си уштедео нешто новца биће најбоље да сам купиш коња“.

То су упутства која даје већ поменути речки „Ред војње“ из године 1787.

У предвечерје курировог одласка из Земуна са последње аустријске карауле према Београду избачене су две зелене ракете. То је био знак да у Београд долази „царев човек“ и да га дочекају по старом обичају. Била је већ ноћ кад је чамац с куриром стигао под бедеме београдске тврђаве. Ту га је дочекао пашин чиновник и одвео на коњак, а већ рано изјутра пред кућом се надавио опремљен коњ и два пратиоца. Куриру

ПОШТО СЕ НАСПАВ'О УМОРАМ ОД ПУТА, ЧИМ ЈЕ ДАН СУВАН'О И ГРАНУЛО СУНЦЕ, УЗЕО ЈЕ МИТА ТРИ ДУКАТА ЖУТА И ОТИШ'О С'ЊИМА ОПЕТ У БЕГУНЦЕ

ТРИ ДУКАТА-ТО СУ ТРИЦЕ! МАМА НЕКЕ... ДА ЗНА!

АЛА ПРАВИШ ЧУДНО ЛИЦЕ! НАЈЗАД ВИДИШ КО САМ ЈА!

НАСТАВИТЕ СЕ

ЉУДИ КАМЕНОГ ДОБА

Најстарији човекови преци најрадије су се настањивали крај потока и река. Ту су имали у изобиљу воде за пиће, на обали су хватали животиње кад би оне долазиле на појило, ту су ловили рибу, а у речном кориту налазили су облутке од којих су тесали оруђа. То време, кад је примитивни човек располагао углавном каменним оруђем, почело је отприлике пре 600.000 година и трајало је све до пре 4.000 година. Ово огромно раздобље у животу наших далеких предака наука је поделила на два доба. Прво, које се назива старије камено доба или палеолит, у леденој епоси, и друго, млађе камено доба или неолит, које почиње кад и топлији период на земљи.

Заостреним каменом примитивни човек је могао „сећи дрвеће и дупсти га за чунове, чупати корење, нападати непријатеља, убијати и черечити животиње којима се хранно, отварати рупе у леду за време зиме, цепати дрва за ватру итд.“ Тадањи човек бавио се искључиво ловачко-скупљачком привредом. Хранно се плодовима које није производио, јер о пољопривреди није било ни помена.

Пећински човек

У неолитско време клима је била хладнија но данас, па су зато људи морали да станују у пећинама или под кожним шаторима, у слободној природи и иза стеновитих заклона, а одевали су се кожом убијених животиња. У борбу против зверова улазили су с примитивним оружјем од камена. Борбе су се одигравале изблиза, уз велику опасност по човека. Тек кад је праисторички човек почео да прави камене стреле и копча, дов је за њега постао нешто сигурнији, јер улази у борбу на извесном растојању.

У подземним просторијама од камена, пећинама, човек је нашао заклон не само од непогода, већ и од непријатеља. Али, да би се усељо у пећину, човек је морао из ње да истера пећинског медведа. Пре но што су освојили своја прва станишта, многи су људи подлегли у борби са овом животињом. Доцније, кад се у њима већ настанио, човек је имао муке да их од медведа заштити. Зато, полазећи од „куће“, прачовек је морао да затвара улаз камењем и грањем, или је пред отвор пећине ложио велику ватру.

Пећинске људе наука зове троглодитима. За последњих сто година научници су открили многе остатке ових праисторичких становника земље, на основу којих су дошли до важних закључака о њиховом животу. Поред остатака ватре,

ДВОЈИЦА КОЈИМА СЕ НЕ ВЕРУЈЕ

О проналазачима обично говоримо с поштовањем. Но, има их и таквих чији изуми не удивљају нарочито поверење. Један од њих је, на пример, амерички пилот-проналазач Џорџ Фрисби, који је изумео триплан, авион са три крила. Иако засад налази само на потсмех стручњака, проналазач тврди да ће његов необични авион бити добро примљен, уколико пре што цео апарат не стаје више од хиљаду долара. Други проналазач је Џон Мари, који је начинио специјални хеликоптер за једну особу. Стручњаци Управе за цивилно ваздухопловство у САД нису још дали последњу реч о вредности овог изума, али су проналазачу забранили да врши пробне летове изнад три метра висине! Због тога је несрећни проналазач приморан — како пише један лист — да свој апарат привеже за земљу дебелим ужетом, које је дуго три метра, како би био сигуран да неће превазићи дозвољену висину. Кажу да је конструктор Мари, и поред свега тога, задовољан што му нису забранили рад, па макар му рао да лети на апарату који је узицом привезан за земљу.

у пећинама су откривене и кости животиња којима се прачовек хранно, као и оруђа од негладаног камена.

Из доба негладаног камена, које је трајало отприлике 595 хиљада година, потиче и пећинско сликарство као најстарија чиста уметност на свету.

Почетак земљорадње

Млађе камено доба, неолит, трајало је отприлике од 5.000 до 2.000 година пре наше ере. За то време наш неолитски предак почиње да глача камен и, уопште, културно нагло иде напред. Он прави прве чекиче — мотике којима копа земљу. То време необично је значајно за људски род, јер кад је човек почео овим мотикама да копа земљу он је уствари почео да се бави земљорадњом. Он више не живи искључиво номадским, скитачким животом, већ се везује за земљу. Прелазећи са ловачко-скупљачке привреде на првобитну пољопривреду, неолитски човек гради прве земуннице и прве куће изнад земље. Он производи и прве предмете од печене земље, а с грнчарством почиње и да преле, тка и припитомљава стоку.

Треба напоменути да су, негде у средини каменог доба људи начинили прелаз у становишту од пећине ка подигнутом станишту на земљи. Тај прелаз претстављају насеља на кољу, која су подизана на

језеру, крај саме обале. Да би се заштитио од зверова и других људи, човек је градио сојеницу — кућу на шиповима које је побијао у плиткој води. Највише остатака ових насеља на кољу нађено је у Централној Европи. Испитивањем је утврђено да се у овакве куће и насеља улазило преко моста, који се могао спуштати и дизати. Под је био од дасака, ложиште од неколико каменова, а кров од трске, коре од дрвета и сламе. Сојенице и доцније колибе крај потока и река претстављају прве архитектонске објекте у свету.

Довитљиви судија

Један човек јахао на кољу у варош и у путу стигне другог који бејаше готово изнемогао од умора. Он се сажали на њега, ојаше с коња и понуди му да он узјаше да би се мало одморно. Уморни путник то једва дочека и тако продуже пут до вароши. Међутим, онај уморни није хтео да сјаше, а овај други, власник коња, није хтео да га потсети на то. Кад су стигли у варош, власник затражи свога коња, али га онај одби тврдећи да је коњ његов. Због тога дође до суда.

На суду је ствар површно испитана и коњ је досуђен оном уморном путнику.

Али, власник коња није био задовољан пресудом, па зато натера онога другог да пођу заједно и да траже правду. На путу сретну једнога старца за кога се причало да он једини право пресуђује. Власник коња га заустави и исприча у чему је спор. Старац нареди да се обојица изују што они и учине. Тада им прегледа ноге. Власник коња имао је чисте ноге са танком кожом, а онај други прљаве, док му је кожа била дебела и испуцала на петима. Пошто је све то прегледао, старац се обрати правом власнику коња и рече: „Коњ је твој, јер ти ниси много ишао бос, а то ти и ноге сведоче.“

Затим се обрати оном који је хтео да присвоји туђег коња, па му рече: „Ти ниси много јахао коња и коњ није твој, а то ти и ноге доказују.“

Тиме је спор праведно пресуђен.

Господар ватре

Али, пре него што је овладао свим овим, човек се већ служио ватром. Прву ватру до био је од вулкана, грома или од пожара произведеног ма на који начин. Стављајући дрва на ватру која је настала као природна појава, схватио је да се она може произвести и трењем два сува дрвета. Тако је човек постао господар ватре.

Највише трагова о животу палеолитског човека откривено је у Француској. И у нашој земљи нађено је извесних остатака, који показују да су најстарији људи живели и у нашим крајевима. Да поменемо само добању „кратинског човека“, која је нађена код Крапине, и оруђа која су недавно откривена у пећини код Градца, близу Крагујевца. Али, знатно више података имамо о животу човека из млађе каменог доба, неолита.

Пренсториска археологија, која се овим питањем бави, код нас је релативно млада наука. Но, и поред тога, она је дошла до значајних открића. Тако је установљено да су се, због повољних услова за земљорадњу, и код нас, на Дунаву, у своје време била развила особито богата неолитска насеља. Међу њима су Винча код Београда и Старчево код Панчева од нарочито великог значаја. Због веома лепог сликања и шаране грнчарије, као и због земљаних статуета, ова два налазишта стекла су светско име у археолошкој науци.

ВЕРОВАЊИ

СУВОЗЕМНЕ ЈЕДРИЛИЦЕ

Свечана кола гувернера који је крајем 16 века управљао Холандијом нису вукли коњи, већ су се она покретала помоћу великих једара.

СУЈЕТНИ АСТРОЛОГ

Ђироламо Кардано (1501—1576), италијански „звездочасац“, тврдио је да уме свачију судбину да одреди по звездама. Кад га је један „неверни Тома“ запитао да ли је одредио и своју судбину, Кардано је одговорио да јесте и да су му звезде „казале“ да ће умрети пре но што напуни 75 година. Међутим, године су пролазиле и 75 рођендан се примицао, а „звездочатац“ је и даље био здрав као дрен. Кад су га три дана пре рођендана потсетили на његово пророчанство и рекли му да су се најзад уверили да је он целог свог живота варао свет, он је из ината попио отров да би бар на тај начин доказао своју астролошку вештину.

НЕОБИЧНА ПРОФЕСИЈА

Људи понекад осећају по потребу да своје болове, жеље или тајне испричају другоме, да би им, како се обично каже, „било лакше“. Међутим, у томе их често спречава помисао да ће о срба којој су се поверили причати о томе другима. Једна млада Американка која је, судећи по свему, била веома добар психолог, искористила је потребу људи за поверавањем и од тога начинила себи професију. Наиме, она је објавила да је спремна да послуша сваког оног који нема

коме да се повери, а осећа потребу за тим. Наравно, она је гарантовала да о ономе што буде чула неће никада никоме проговорити ни речи. И као што је очекивала, „муштерије“ су се стале одмах јављати. Разуме се, њено стрпљиво слушање и „искрено осећање“ нису били бесплатни.

ПОРЕЗ ЗА БЕРБЕРЕ

Индија је земља чудних обичаја, чудних бар за наша схватања. Тако, на пример, у селу Рајкут, које се налази у индијској провинцији Амбали, свако новорођенче измере кад му буде 21 дан и онолико колико оно тежи толико се сребра мора дати сеоском берберину који је истовремено и нека врста лекара.

РЪАВА РЕКЛАМА

У граду Колумбусу, у америчкој савезној држави Индијани, постоји једна продавница хлеба и пецива чији се сопственик зове Роберт Драјбрел. Преведено на наш језик, његово презиме би гласило „Бајати хлеб“.

ШИШАЊЕ ПОМОЋУ ЖАРА

Дионисију, познатом тиранину који је владао Сиракузом од 431 до 367 године пре наше ере, бербери су скраћивали косу, браду и бркове помоћу ускијаног угљевља. Дионисије је живео у сталном страху да ће га неко убити и због тога уопште није дозвољавао да се његовом лицу и врату принесу маказа или бријач.

Вод Дизи: **ДУШКО ДУГОУШКО** И ДРУГИ ДОБРИ И РЪАВИ СТАНОВНИЦИ ЊЕГОВЕ БАРОШИЦЕ И ОКОЛИНЕ **ДУШКОВИ МОБАРИ**

РИЗИЧНО ЈЕ ДРЖАТИ У КУЉИ ОВОЛИКО ДИЈАМАНАТА... БИКЕ БОЈЕ ДА ИХ САКРИЈЕМ У КУКУРУЗИШТЕ...

СТАВИ КУ ИХ ПРЕКОРЕДА ИЗМЕЂУ КЛИПОВА КУКУРУЗА И ЛИШЊА... НИКО ИХ НЕЋЕ НАЂИ!

ХАЈД ДА ИХ УЗМЕМО!

НЕ САД... ЧЕКАЈ ДА ПАДНЕ МРАК... СВЕ ЋЕМО ПОКУПИТИ!

ЛУДУЈЕМ ЗА ДИЈАМАНТИМА!

СУТРА ЋЕМО БИТИ БОГАТАШИ!

КАД ЈЕ МЕСЕЦ ИЗГРЕЈАО...

НИШТА ЈОШ НИСАМ НАШАО... А ТИ?

ТРАЖИ ДАЉЕ!

ОВО ЈЕ ВЕЋ СЕДАМ СТОТИНА СЕДМИ КЛИП КОЈИ САМ УЗБРО!

КУД ЛИ СУ СЕ ДЕЛИТИ ДИЈАМАНТИ? ШТА МИСЛИШ?

НЕ ПРИЧАЈ! КИДАЈ ЛИШЊЕ И ТРАЖИ!

ОБРАЛИ СМО СВЕ, ИСКОМИШАЛИ СВЕ, И... НИШТА!

ДЛАНОВИ МИ БРИДЕ...

МАЛО КАСНИЈЕ...

ГЛЕ ДУШКА С ТОВАРОМ КУКУРУЗА!

ОХ!

ШТА?

БРОЈУТРО, ГОСПОДО! ЛЕП ДАН ДАНАС!

КАКО СИ САМО ТАКО БРЗО ОБРАО ТОЛИКИ КУКУРУЗ?

ОБРАМЕ ГА УМЕСТО МЕНЕ НЕКЕ ДОБРЕ ДУШЕ... И ТО ТАЈНО!

ЖИВОТОПИС?

Данас вам дајемо животопис једног нашег књижевника.

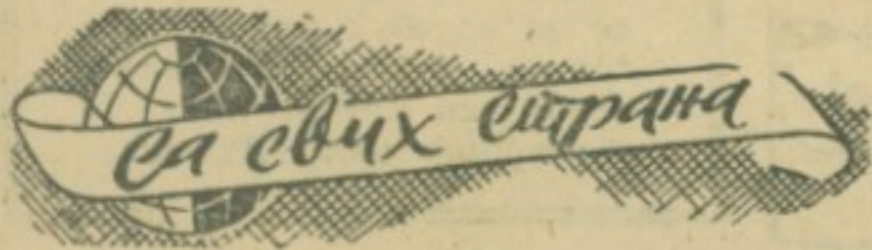
Родно се 1852 у Београду, где је и умро 1904 године. Био је једини наш писац који је завршио поштански и телеграфски курс, те је своју каријеру и завршио као телеграфист. Као човек који је волео песму и шалу био је јако омиљен у уметничким боемским круговима. Пријатељство је с Мокрањцем, Јанком Веселиновићем и другим весељацима онога времена, из чијег су заједничког живота остале занимљиве анегдоте. Писао је песме, приче и позоришне комаде. С скромног талента, да се није удружио с Јанком Веселиновићем његово име не би ушло у историју књижевности.

Да ли сте се сетили о коме је писцу реч? Ако нисте, читајте даље.

Као родољубиви песник написао је, поред осталог, и следеће песме: „Синђелићев гроб“, „Хајдук Вељко“ и „Танаско Рајић“. Један његов стих уклесан је на Хајдук-Вељковом споменику у Неготину. Као члан хора отпутовао је с Првим београдским певачким друштвом на дужу турнеју по страним земљама, с које је донео путопис „С Авале на Босфор“. Превео је три либрета за младу Београдску оперу, од којих је један за оперу „Кармен“. Најпознатији је као писац „Бнда“, комада из народног живота с певањем, који је написао у заједници с Јанком Веселиновићем.

Ако се ни сад нисте сетили који је ово писац, дајемо вам одговор.

(Младу Београдску)

АТОМСКО ЗРАЧЕЊЕ КАО ПУТОКАЗ

Изгледа да су енглески научници на најбољем путу да реше једно од најважнијих питања саобраћаја у Енглеској: како наћи пут и не залутати за време густих магли, које су, као што је познато, веома честе у њиховој земљи. Могло би се рећи да је решење овог, за Енглеску веома важног, проблема буквално „падо с неба“. Наиме, до њега се дошло сасвим случајно. Један техничар преносио је колима неке инструменте за утврђивање радијумског зрачења. Изненада, у близини Вирмингема инструменти су почели да бележе отстојање радиоактивног зрачења и сигнали нису престајали иако су се кола стално кретала. Било је очигледно да радиоактивног зрачења има дуж читавог пута. Физичари су се заинтересовали за ову необичну појаву и њихова истраживања показала су да је фосфатна згура, која се у Енглеској употребљава приликом изградње путева, радиоактивна.

Енглески научници већ израђују план по коме ће се на свим важнијим путевима у Енглеској поставити „фосфатне мрље“. У даљеност једне „мрље“ од друге биће на сваком путу различита, тако да ће по фреквенцији сигнала возачи моћи и по најгушћој магли лако да погоде на коме се путу налазе. Наравно, у овом случају биће потребно да свако моторно возило буде снабдевано једним детектором за радиоактивна зрачења.

*

ЧУДНОВАТО ДРВО

У афричкој области коју насељавају Црнци из племена Зулу расте једно дрво чији сок има необично пријатан и освежавајући укус. Сок овог дрвета сличан је лимуну, али, нажалост, његов укус није постојан. Ако се сок остави у суду двадесет и четири часа, он почне да превире и добија укус вина. После два дана превирања, од првобитне лимунде, односно вина, добија се пиће слично коњаку. Дожороци веома добро познају овај биљни сок и његове особине и пију за првог, другог или трећег дана после цеђења, што зависи од укуса сваког појединца.

Занимљиво је да су и слонови велики љубитељи овог сока. Читаво стадо слонова долазе повремено из других области у земљу Зулу-Црнца да би својим оштрим кловима распарали кору дрвета и напили се „лимунде“.

*

КАКО ЈЕ ПОСТАЛА РЕЧ ТРАМВАЈ

Енглез Отрам (Autram) дошао је на мисао да ће се кола лакше кретати ако иду по шинама. Пут се на енглеском каже way (веј), па су ова кола названа Autram-way (Отрамов пут). То је скраћено на tramway, а од тога је постала реч трамвај.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

„ЕКСПЛОЗИВНА ТАЧКА“ ЈАПАНА

Прираштај становништва у Јапану претставља један веома тежак проблем. Иако се у току рата број становника знатно смањило, ипак је од 1945 године забележено повећање од 15 милиона становника. Токио, главни град, има 7,7 милиона становника, а њихов број повећава се сваке године за 350.000. Од укупне површине у овој држави само 17 одсто отпада на зиратно земљиште. Кад се то упореди са порастом становништва, онда се јасно види како је ситуација критична.

Године 1930 на једној квадратној миљи обрађено земљишта било је 2774 становника, а сада их на истом простору има 4500. Поред тога, мушкараца и жена способних за активно привређивање сада има за 30 одсто више него 1935 године.

Да би унеколико ублажили ове тешкоће Јапанци су прибегли систему контроле рађања, па је број рађања са 28 на 1000 у 1950 години сведен на 21,4 у 1953 години, а 1949 године био је 29,4 на 1000. Овако нагли прираштај доводи у питање исхрану и опстанак становништва Јапана. Стручњаци сматрају да ће становништво јапанског острва, са још четири острва која се налазе у склопу садање државне територије, порастати на 108 милиона лица у 1955 години.

Јапански експерти за демографска питања сматрају да 90 милиона становника претставља такозвану „експлозивну тачку“ у садашњим условима. Сваки прираштај преко овога броја претмаша све могућности јапанске привреде.

МУЗЕЈ ЗА ДЕЦУ

Музеј за децу уређен је при Океанографском музеју у Бремену. Изложени предмети одабрани су тако да их се деца

дуго сећају. Ту је развој дрвене, да би се деца научила да га воле и дошнје, кад одрасту, и да чувају шуме. Затим, ту се налазе разне шумске животиње: јелени, срње, дивљи зечеви и друге животиње и ствари. Сви предмети постављени су на висини од једног метра изнад земље. Неке предмете (оне који се не ломе лако) деца смеју да узму у руке и позабаве се њима. Осим тога, у овом музеју за децу има довољно столица и клупа да се његови мали посетници могу одморити.

„ДИЗЕЛЕР“

При испуштању гасова из дизел-мотора избија густ, тежак дим, што је штетно по људско здравље, особито у затвореном простору. Отровно дејство тога гаса ублажује нови апарат, назван „дизелер“. Он има осам катализатора и сваки од њих је снабдевен са 73 танка порцеланска штапића, обложена извесном легуром која садржи и платине. Овај апарат се угради у испусник мотора и помоћу ње га се гасови при изласку из мотора ослобађају за 90 одсто угљендиоксида и 85 одсто угљоводоника.

ДИСКРИМИНАЦИЈА ПАСТРМКИ У САД

У Америци је припремљен један предлог закона за Конгрес, а у њему се предвиђа да сви ресторани који припремају пастрмке из увоза морају у јеловницима да назначе да су те пастрмке страног порекла. Овај предлог подржавају чланови Конгреса из федеративних јединица у којима се гаје пастрмке. Међутим, љубитељи увозних пастрмки траже да се одбаци овај законски пројекат који претставља праву дискриминацију за пастрмке.

СРЧАНА ОБОЉЕЊА И ТЕЖАК РАД

Обично се мисли да тешки физички радници чешће оболевају од срчаних болести од људи који свој посао обављају уз мање напора. Међутим, испитивањем 12.000 радника запослених код разних енглеских саобраћајних друштава дошло се до сасвим супротних резултата. Код кондуктера на железницама и аутобусима, који читаво своје радно време проводе на ногама, нађено је мање обољења срца и срчаних артерија, него код шофера који већи део посла обављају седећи.

Исто тако, радници у тешкој индустрији, рудари и лучки транспортни радници ређе оболевају од срца од, на пример, књиговођа и административних чиновника.

Међутим, када је прегледано шест хиљада лекара утврђено је да лекари опште праксе, нарочито они који не врше прегледе само у својим ordinацијама, већ обилазе и своје пацијенте по кућама двоструко више болују од срчаних мана него њихове колеге који лекарску праксу обављају само у ordinацијама и на клиникама.

„КОМЕТ 3“ И „КВИН МЕРИ“

Претседник Међународне организације за цивилно ваздухопловство др Варнер израчунао је да ескадрила од пет авиона типа „Комет 3“, који превозе по 58 путника, за 3.000 радних часова у току једне године могу да пренесу из Европе у САД и обратно око 100.000 путника. Међутим, „Квин Мери“, која спада међу највеће путничке бродове на свету, није у стању да превезе за једну дана исти број путника, иако пређе Атлантик 46 пута.

...реч енциклопедија означавала је код старих Грка „круг образовања“, тојест целокупно градиво које морао да савлада сваки младић пре него што ступи у практичан живот. Тек у другој половини 16 века то име се почело употребљавати за збирке у којима је, у облику речника, дат систематски приказ свега знања.

...однос величине мозга и тела код а-

фричке кљунасте рибе исти је као и код људи.

...Котопакси је највиши живи вулкан на земљи. Он се на-

лази на Андима, у делу који припада Еквадору, и висок је 6005 метара.

...реч „телеграф“ употребљавана је у Француској педесет година пре него што је била уведена Морзеова азбука. Она је означавала поруке послане путем семафора.

...стари Грци имали су за планету Меркур, за коју су веровали да су две различите звезде, два имена. Изјутра су је називали именом бога дана Аполона, а увече именом Меркура, који је био заштитник допова.

...На свету има око 112 врста паса, и то не рачунајући дивље.

...коцка од чистог злата чија је једна ивица 38 сантиметара тешка је једну тону.

...морски лав, једна врста туљана, који живи крај обала

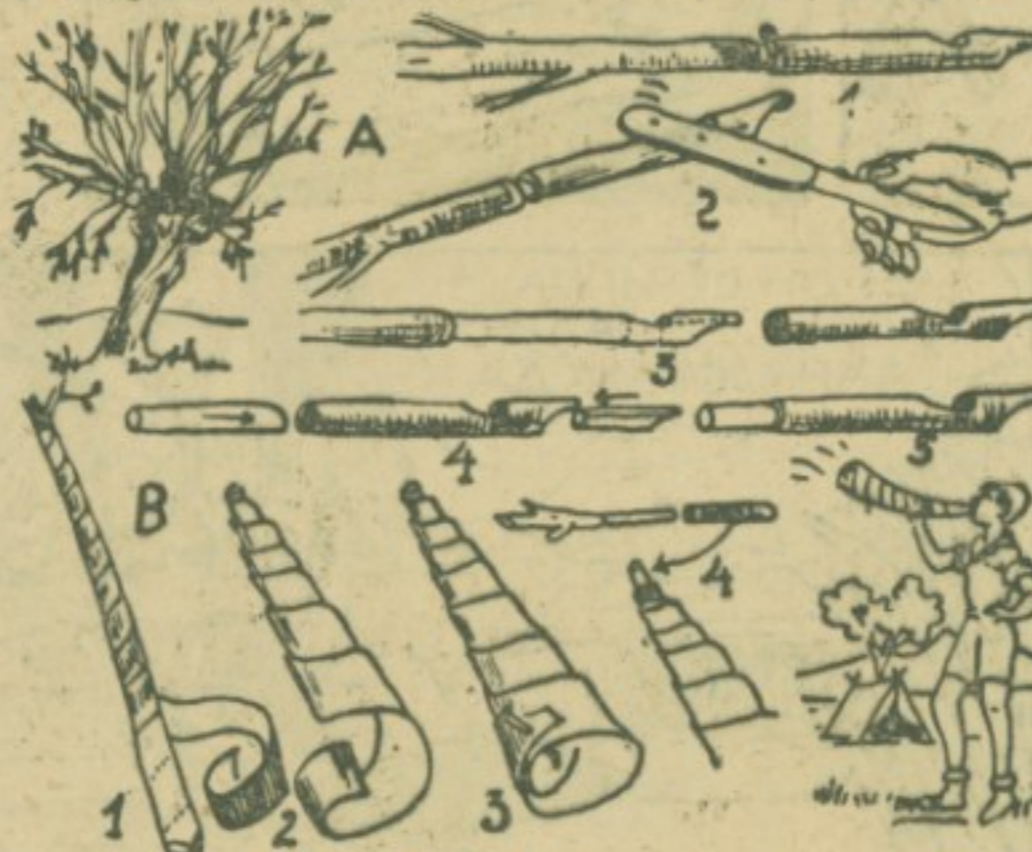
Калифорније употребљава свој нос као мамац за хватање гаштетних допова.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Свирала и рог од врбе

Само две-три гранчице врбе довољан су материјал за ову забаву. Врба мора да пуни, иначе гранчице неће бити погодне, јер се кора неће одвајати од дрвета. За А отсечите као прст дебелу грану која нема много гранича, као што видите на сл. 1. Од ње исечите најљубљиво облик свираве. Затим покла-

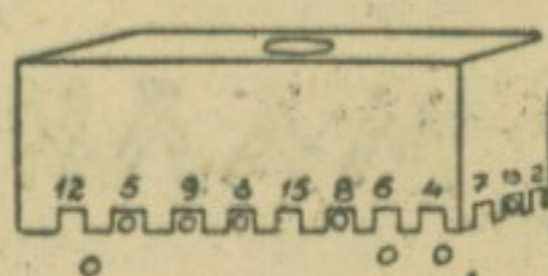
други и имаћете готову свираву, као што показује сл. 5. За рог на слици В потребна је једна дебља грана. Отсечите је до врха од ситних гранича и ножем је отсечите у виду спиралне линије до врха (сл. 1), а затим ољуштите кору. Окрените кору држећи је за ужи крај и дајте

сите део свираве, па ударајте дршком ножа свуда око док се кора не одвоји (сл. 2), а онда је полако свуците с дрвета (сл. 3). Сада дрво отсечите тако да добијете спреда део за уста, а на другом крају запушач (сл. 4). Затим увуците сва три дела један у

јој тиме облик рога (сл. 3). Шири крај причврстите дрвеним клином да се не развије (сл. 3). Сада узмите неку тању грану, пресеците је при дну, свуците кору с дрвета и увуците је у врх рога. Тако ћете кроз њу дувати у рог.

Кликери

Лако ћете научити ову нову игру с кликерима ако најљубљиво разгледасте слику.

За ову игру најбоље је да узмете кутију од ципела без поклопа. На дну, у средини, изрежите рупу, а исто тако изрежите на бочним зидовима отворе као мале капље. Затим кутију преврните, тако да дно буде горе, а изнад сваког отвора напишите по један број.

Сад узмите кликере. Мале метните на гомилу и поклопите их кутијом. Један велики кликер убаците кроз горњи отвор у кутију. Он ће пасти на мале кликере и ударити их, те ће они излазити кроз бочне отворе. Сада саберите бројеве изнад отвора из којих су изишли кликери.

Победиће онај који добије највећи број.

У једном потезу

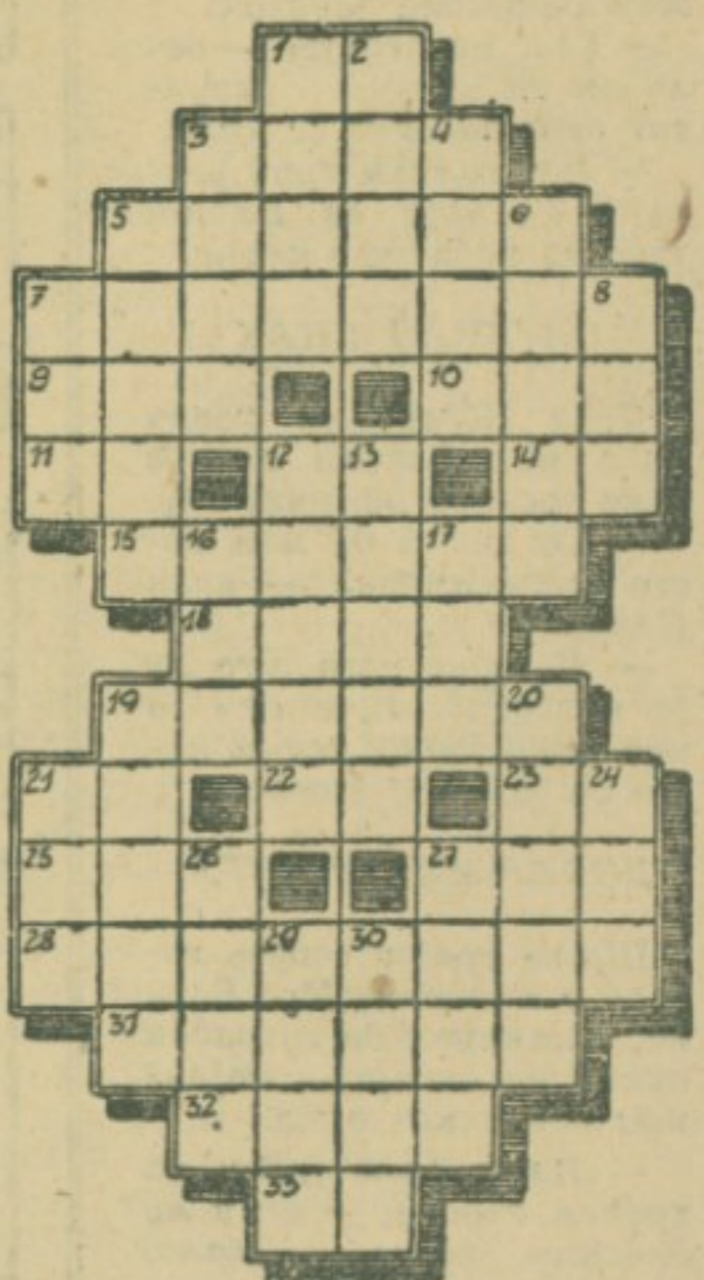
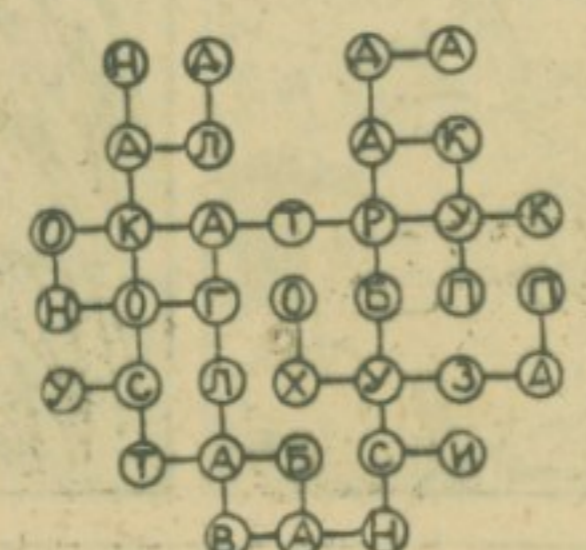

Тог магарца нацртати, па то може свако знати. Почни само са цветом и стајаће под теретом.

Тајанствени кружићи

Нађите у овим кружићима имена двадесет делова човечјег тела. Ако не можете да нађете свих двадесет, погледајте решење.

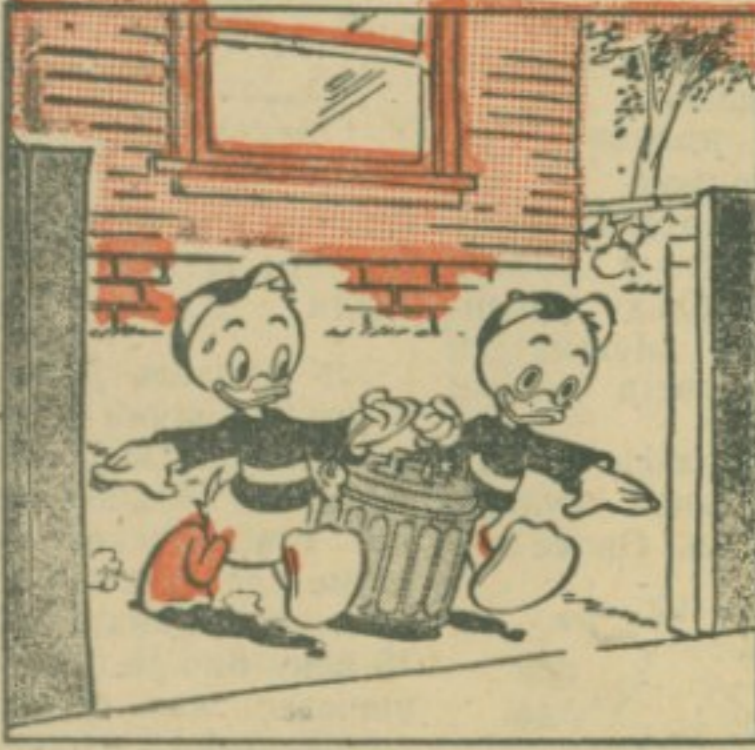
(Решење: длан, нокат, око, нога, уста, кост, глава, трбух, брада, рука, куќ, труп, ухо, табан, пазухо, нос, усна, зуб, дакат, длака).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) ар; 3) Ирак; 5) Абадан; 7) Авај; 8) рас; 10) гар; 11) када; 12) ал; 13) амид; 14) аматер; 17) егал; 18) уторак; 20) твор; 21) еп; 23) Рада; 24) аса; 25) или; 26) пол; 27) акутан; 30) анал; 31) ос.

Усправно: 1) ара; 2) „Рад“; 3) Ибар; 4) карамела; 5) Авала; 6) надир; 7) ата; 8) САД; 11) катар; 15) методика; 16) Агора; 18) увала; 19) кесон; 20) три; 22) Пал; 24) опал; 26) Уна; 29) тас.

Коју је одговор
шпанан

ПИТАЊЕ:

КАМЕЛ је:
справа животиња арапска галина долина у Африци

МАНТИЈА је:
шпанска игра река у Јужној Америци врста новца део одеће

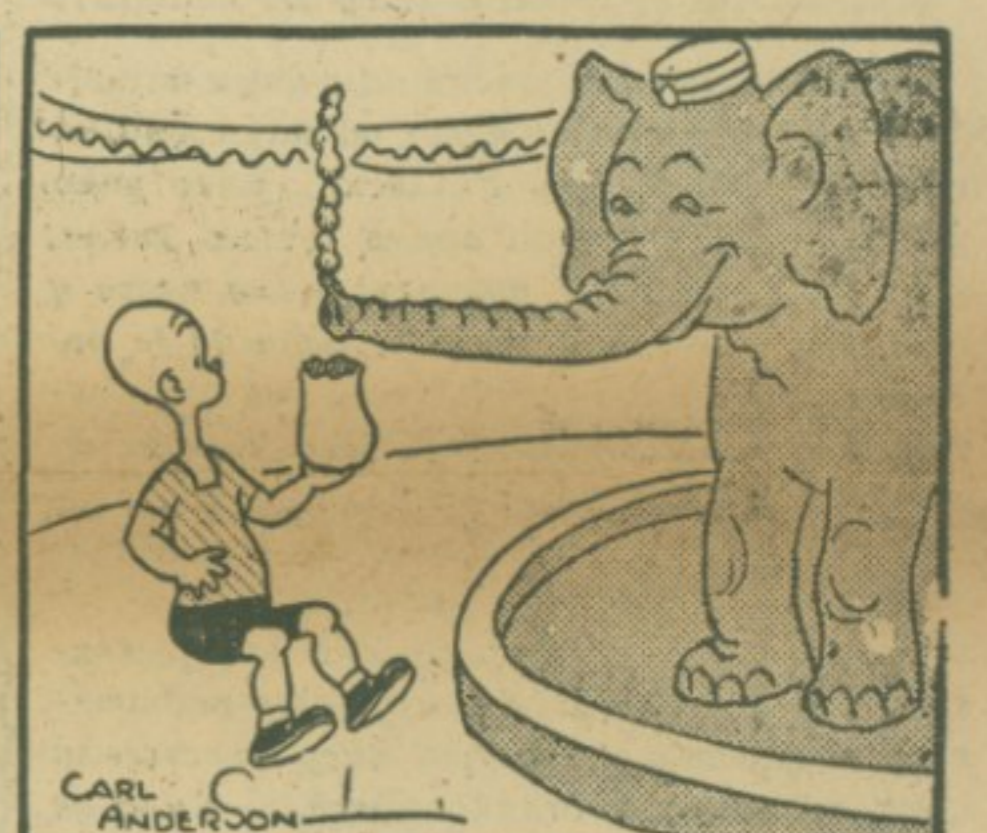
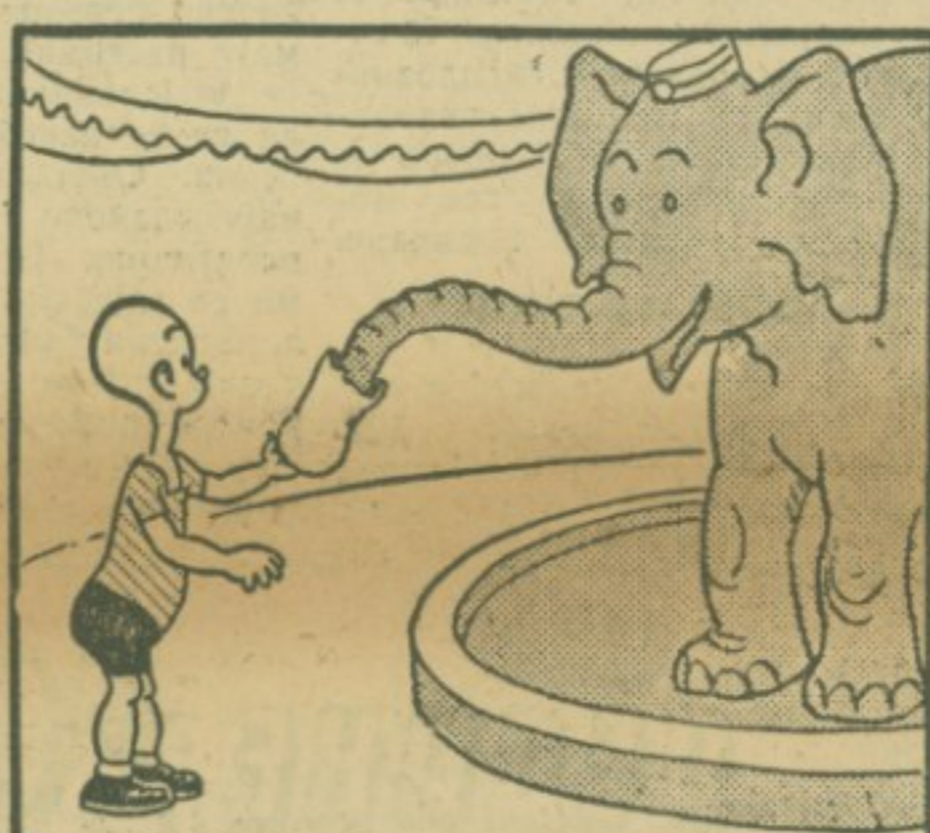
ОГИДЕС је:
византиски штит легендарна личност писац фантастичних романа врста јуначке игре

ОДГОВОР:

КАМЕЛ је справа за издизање пловних објеката (лађа, чамаца и друго) изнад воде.

МАНТИЈА је дугачка марама од чипака коју жене у Шпанији носе на глави и која им покрива део лица и допире до појаса.

ОГИДЕС је најстарији легендарни владалац и оснивач Тебе. По легенди се за време његове владавине десило такозвани огидијски потоп који је опустошио целу Атику.

Ква-Ква!
УРЕЂУЈЕ ПОРТАЛНИК

УЗАЛУДАН ТРУД
Учитељ завршава на табли један прилично сложен рачунски задатак.
— Ево, погледајте, — вели он на крају, — резултат овог задатка је нула.
— Их, толики труд узалуд! — чује се Влајин глас из последње клупе.

СИГУРАН ЗНАК
Пера Ждера се хвали како има рођака лекара коме послови одлично иду.
— То значи да има доста пацијената? — вели Попај.
— И више него што му је потребно. Јуче сам га чуо како једној жени каже да јој није ништа!

ДОБАР АЛПИНИСТА
Шиља тражи собу у хотелу у подножју Мон Блана, с намером да сутрадан крене на освајање највишег европског врха.
— Имам само једну на трећем спрату, — вели му власник хотела, — само, знате, у згради нема лифта.
— Шта, нема лифта! — узбуђено ће Шиља. — А, не, радије идем у ону малу гостионицу прекопута!

